

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 лютого 2026 р. № 164

ПОРЯДОК

реалізації експериментального проекту з підготовки
здобувачів ступеня доктора філософії в проектній аспірантурі

1. Цей Порядок визначає механізм реалізації експериментального проекту з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії в проектній аспірантурі (далі — експериментальний проект) за тематичним напрямом наукових досліджень в галузі знань “Природничі науки, математика та статистика”, що є складовою STEM-освіти.

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

здобувач ступеня доктора філософії (далі — здобувач) в проектній аспірантурі — особа, яка професійно провадить наукову або науково-технічну діяльність і здобуває вищу освіту ступеня доктора філософії у закладі вищої освіти/науковій установі (далі — заклад) шляхом виконання освітньої складової освітньо-наукової програми у такому закладі та виконання наукової складової освітньо-наукової програми у межах PhD-проекту, для виконання якого особа працевлаштована до закладу за основним місцем роботи та відповідно до якого забезпечується фінансування дослідження, оплата праці, придбання матеріалів та здійснення інших витрат, з подальшим публічним захистом дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді;

керівник PhD-дослідницького проекту (далі — керівник PhD-проекту) — науковий або науково-педагогічний працівник закладу за основним місцем роботи, який має науковий ступінь доктора наук, кандидата наук або доктора філософії, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження і отримує наукові та/або науково-технічні (прикладні) результати, забезпечує методичний і науковий супровід виконання PhD-проекту та здійснює наукове керівництво здобувачем;

проектна аспірантура — система організаційно-наукового забезпечення підготовки здобувачів на третьому рівні вищої освіти у закладі, в межах якої здобувачі здійснюють підготовку за відповідною освітньо-науковою програмою, проводять власні дослідження, отримують фінансування за рахунок коштів PhD-проекту або його частини (виплата заробітної плати за посадовим окладом молодшого наукового співробітника, витрати на матеріали, обладнання, відрядження тощо);

PhD-дослідницький проект (далі — PhD-проект) — науково-дослідний проект, що виконується здобувачем під керівництвом наукового керівника з метою отримання оригінальних наукових результатів, що мають наукову

новизну, фундаментальне та/або прикладне значення і є основою для підготовки та захисту дисертації. Тривалість виконання PhD-проекту визначається в межах строку підготовки здобувачів (зокрема до 24 місяців у межах строку реалізації експериментального проекту).

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, а також у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (Офіційний вісник України, 2016 р., № 29, ст. 1164; 2023 р., № 53, ст. 2970).

3. Метою експериментального проекту є створення та апробація моделі підготовки здобувачів на третьому рівні вищої освіти шляхом впровадження проектної аспірантури, що передбачає виконання освітньої складової освітньо-наукової програми у поєднанні з участю здобувачів у виконанні дослідницьких проектів, орієнтованих на пріоритетні напрями розвитку держави, та забезпечує прямий зв'язок їх досліджень з потребами економіки, науки та інноваційного розвитку.

Участь у реалізації експериментального проекту є добровільною.

4. Формування тематики досліджень здійснюється відповідно до переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 р. № 476 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 43, ст. 2613), а також з урахуванням напрямів Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351 (Офіційний вісник України, 2025 р., № 11, ст. 890), у частині цифрової трансформації наукових досліджень, розвитку цифрової інфраструктури та людського потенціалу в науці та інноваціях.

Під час здійснення відбору PhD-проектів перевага надається PhD-проектам, спрямованим на задоволення першочергових та пріоритетних потреб у забезпеченні сталої обороноздатності України.

5. Фінансування PhD-проектів здійснюється за результатами конкурсного відбору (далі — конкурс) після проведення експертизи заявок, що подаються потенційними керівниками PhD-проектів і потенційними здобувачами.

Організація та проведення конкурсу здійснюється за процедурою, визначеною Положенням про проведення конкурсних відборів проектів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та оцінювання результатів їх виконання, затвердженим наказом МОН від 30 червня 2025 р. № 947, з урахуванням особливостей, визначених цим

Порядком, та умов конкурсу, встановлених наказом МОН про проведення конкурсу.

6. Конкурс проводиться в Національній електронній науково-інформаційній системі з дотриманням принципів прозорості, об'єктивності та рівності умов з урахуванням таких критеріїв:

1) тривалість виконання PhD-проекту визначається в межах строку підготовки здобувачів (зокрема до 24 місяців у межах строку реалізації експериментального проекту);

2) вплив на обороноздатність та розвиток економіки України;

3) наукове обґрунтування перспективності наукового дослідження;

4) очікувана наукова новизна результатів;

5) очікувані практична значущість та/або суспільна корисність результатів наукового дослідження;

6) наявність попереднього, зокрема спільного доробку потенційних керівника PhD-проекту і здобувача за тематикою наукового дослідження;

7) перебування потенційного здобувача в Україні та проведення наукових досліджень переважно на території України;

8) перспективність подальшого використання та комерціалізації результатів наукового дослідження, їх вплив на обороноздатність та розвиток економіки України, захист інтелектуальних прав;

9) наявність цілісного, поетапного проекту індивідуального плану наукової роботи здобувача;

10) участь потенційного керівника PhD-проекту у підготовці наукових кадрів, що підтверджується документом про присудження підготовленому ним здобувачу (підготовленим здобувачам) наукового ступеня доктора філософії, або кандидата наук, або доктора наук та відомостями про одержання зазначеним керівником PhD-проекту грантової підтримки наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету;

11) наявність у потенційного керівника PhD-проекту публікацій у виданнях, віднесених до першого, другого кuartилів (Q1, Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором);

12) наявність у потенційного здобувача сертифіката з англійської мови (сертифікат тестів TOEFL або International English Language Testing System) відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2);

13) результативність участі потенційного здобувача у другому турі Всеукраїнських студентських олімпіад.

Обов'язковими є критерії, зазначені у підпунктах 1—9 цього пункту.

7. До участі у конкурсі не допускаються PhD-проекти, в яких зміст та очікувані результати не узгоджуються із заявленою тематикою, мета і завдання мають виключно методичну спрямованість, а також PhD-проекти, в яких відсутній або необґрунтований розрахунок вартості дослідження.

8. Заявка, супровідні документи для отримання фінансування, звітна документація проекту, перелік та зміст показників звітності за проектом, а також експертні висновки не повинні містити ознак порушення академічної доброчесності, визначених законодавством та міжнародними рекомендаціями, а також внутрішніми нормативними документами закладу, який представляють учасники конкурсу.

Учасникам конкурсу забороняється:

фабрикація або фальсифікація даних;

запозичення матеріалів з чужих робіт без відповідного посилання;

самоплагіат (без належного посилання на попередні роботи автора/авторів);

подання чужих результатів під виглядом власних.

9. Застосування технологій штучного інтелекту для генерування контенту в апікаційних, звітних та/або експертних документах, зазначених в абзаці першому пункту 8 цього Порядку, є порушенням академічної доброчесності, крім випадків, коли завдання PhD-проекту передбачають такий вид застосування штучного інтелекту.

У разі застосування штучного інтелекту (крім генерування контенту) як допоміжного інструменту, зазначені документи повинні містити інформацію про мету застосування штучного інтелекту, його інструмент та дослівний запит (промпт), які дають змогу однозначно встановити відсутність порушень академічної доброчесності під час застосування штучного інтелекту.

10. Учасникам конкурсу, авторським колективам (керівнику і здобувачу) та експертам забороняється будь-яке використання (застосування) недоброчесних практик у власній дослідницькій та/або публікаційній діяльності, співпраця з недоброчесними організаціями, які пропонують послуги з написання (підготовки) дисертацій, монографій, наукових статей, тез доповідей, підручників тощо на замовлення (“фабриками наукових публікацій”, “паперовими фабриками”), а також наукове або інше співробітництво з державою-агресором.

11. У разі виявлення підтвердженого порушення вимог, зазначених у пунктах 9 і 10 цього Порядку, конкурсна заявка відхиляється, а учасник позбавляється права участі в конкурсі, який проводиться в межах цього експериментального проекту.

12. Потенційними керівниками PhD-проектів можуть бути вчені, які мають науковий ступінь доктора наук, кандидата наук або доктора

філософії, відповідну наукову кваліфікацію, працюють у закладах за основним місцем роботи та протягом щонайменше шести місяців з останніх 12 місяців до дати оголошення конкурсу перебували і працювали на території України. Такі керівники повинні бути співробітниками структурних підрозділів закладу, наукові напрями яких за результатами державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності віднесені до групи А або Б.

Заклади повинні відповідати вимогам Законів України “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” щодо підготовки здобувачів та мати ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому рівні вищої освіти.

У матеріалах, які подаються на конкурс, у разі потреби подається інформація про другого наукового керівника (консультанта), зокрема представника іноземного закладу вищої освіти.

Керівник PhD-проекту та здобувач можуть бути учасниками тільки одного PhD-проекту.

13. Організатором конкурсу є МОН. Рішення про проведення конкурсу затверджується наказом МОН, в якому, зокрема, визначаються умови проведення конкурсу та його організації. МОН оголошує конкурс щороку не пізніше 1 березня.

14. Потенційні керівник PhD-проекту та здобувач разом формують заявку на участь у конкурсі. При цьому здобувач повинен відповідати вимогам, визначеним пунктом 15 цього Порядку.

15. Потенційний здобувач, який претендує на підготовку в проектній аспірантурі, повинен відповідати таким вимогам:

наявність вищої освіти ступеня магістра;

перебування та проведення наукового дослідження на території України, крім випадків проведення окремих його етапів за її межами;

демонстрація здатності до науково-дослідної діяльності, підтвердженої попередніми публікаціями, участю у конференціях, конкурсах наукових робіт, виконанням наукових проектів, участю у грантових проектах тощо;

підготовка разом з потенційним керівником заявки та супровідних документів за темою PhD-проекту для участі у конкурсі.

У разі коли потенційний здобувач має диплом про вищу освіту, виданий іноземним закладом вищої освіти, участь у конкурсі можлива за умови визнання такого диплома відповідно до законодавства України еквівалентним диплому магістра.

16. Результати конкурсу в частині відповідності PhD-проектів пріоритетним тематичним напрямам наукових досліджень та наукової експертизи погоджуються з Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

17. За результатами розгляду поданих на конкурс PhD-проектів документів МОН видає наказ, яким затверджує перелік PhD-проектів, рекомендованих до фінансування за результатами конкурсу, та забезпечує оприлюднення оцінок інших PhD-проектів, що не отримали фінансування.

Фінансування PhD-проекту здійснюється відповідно до затвердженого закладом кошторису і передбачає покриття витрат на оплату праці керівника PhD-проекту та виконавця PhD-проекту (здобувача) з урахуванням нарахувань відповідно до законодавства та інших витрат, пов'язаних із забезпеченням виконання PhD-проекту і наукового керівництва.

Фінансування рекомендованих за результатами конкурсу PhD-проектів здійснюється протягом двох років в межах строку дії експериментального проекту та розпочинається з дати, визначеної відповідним наказом МОН про фінансування.

18. Після оприлюднення наказу, зазначеного в пункті 17 цього Порядку, потенційний здобувач подає до закладу заяву про зарахування до закладу для підготовки з метою здобуття ступеня доктора філософії в проектній аспірантурі.

19. Особи, які зараховані до закладу для підготовки в проектній аспірантурі, здобувають ступінь доктора філософії в такому закладі за процедурою, визначеною для осіб, які здобувають ступінь доктора філософії поза аспірантурою, відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

20. Після зарахування до закладу особи для підготовки в проектній аспірантурі відповідним наказом керівника цього закладу призначається науковий керівник, який є керівником PhD-проекту. У разі потреби за рішенням вченої ради закладу здобувачу призначається другий науковий керівник, зокрема представник іноземного закладу вищої освіти або наукової установи.

21. Під час зарахування до закладу для підготовки в проектній аспірантурі здобувач набуває всіх прав аспіранта очної (денної) форми здобуття освіти, передбачених законодавством.

Відповідна інформація про здобувачів вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

22. Здобуття ступеня доктора філософії в проектній аспірантурі здійснюється на підставі договору, укладеного між закладом, керівником PhD-проекту та здобувачем — виконавцем PhD-проекту. Обов'язковими умовами договору є:

забезпечення працевлаштування здобувача та оплата його праці в межах PhD-проекту;

визначення обсягу та очікуваних результатів підготовки здобувача на робочому місці в межах PhD-проекту;

зобов'язання закладу щодо забезпечення виконання здобувачем індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи на робочому місці в межах PhD-проекту;

оцінювання результатів підготовки, здобутих на робочому місці в межах PhD-проекту, та атестації у разовій спеціалізованій вченій раді.

23. Підготовка здобувача в проектній аспірантурі здійснюється на робочому місці в межах PhD-проекту та передбачає набуття визначених компетентностей згідно з навчальним планом в обсязі від 25 до 60 відсотків загального обсягу освітньої складової освітньо-наукової програми на підставі договору, зазначеного у пункті 22 цього Порядку, та виконання обов'язків відповідно до трудового договору.

24. Для визначення граничного розміру посадового окладу здобувача відповідно до умов оплати праці, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1699), застосовується додатковий коефіцієнт підвищення посадового окладу за 14 тарифним розрядом у розмірі 3.

25. Здобуття ступеня доктора філософії в проектній аспірантурі передбачає виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми закладу згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи, а також публічний захист ним дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

Індивідуальний навчальний план повинен бути спрямований на формування у здобувача здатності застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання проблем у сферах проектного менеджменту, фінансової грамотності, механізмів комерціалізації науково-дослідних робіт, захисту інтелектуальної власності, а також передбачати презентацію отриманих результатів, використання цифрових дослідницьких інструментів, політику використання штучного інтелекту в дослідженнях.

26. У разі припинення керівником PhD-проекту трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах, неспроможності здійснювати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті, прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення його права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів, притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства, в інших випадках, передбачених законодавством, заклад вживає заходів до призначення нового керівника PhD-проекту, який є фахівцем за відповідною науковою спеціальністю та тематикою.

У разі відрахування здобувача із закладу з підстав, визначених абзацами першим і четвертим частини шостої статті 42 Закону України “Про освіту” та пунктами 2, 4—6 частини першої статті 46 Закону України “Про вищу освіту”, заклад вживає всіх необхідних заходів до припинення виконання PhD-проекту.

27. Здобувач ступеня доктора філософії виконує індивідуальний план наукової роботи в рамках PhD-проекту та не менше ніж один раз на півроку звітує про хід його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого визначеного підрозділу закладу.

Визначення стану підготовки дисертації здобувача в проектній аспірантурі до захисту, отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, атестація здобувача, а також завершення його підготовки здійснюються відповідно до пунктів 26, 27, 35 і 36 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

28. Контроль за результатами виконання PhD-проекту МОН здійснює шляхом подання закладом щорічних звітів за формами, затвердженими МОН.

Звіти подаються в електронній формі з використанням відповідних модулів Національної електронної науково-інформаційної системи. Експертиза звітної документації за проектами проводиться щонайменше двома експертами, які провадять свою діяльність відповідно до Закону України “Про наукову і науково-технічну експертизу”.

Звіти про виконання PhD-проекту, що містять інформацію з обмеженим доступом, оформлюються відповідно до встановлених для цього виду інформації вимог, зокрема вимог у сфері охорони державної таємниці.

МОН здійснює контроль за виконанням PhD-проекту з урахуванням очікуваних результатів, запланованих у проекті.
